

MUAMMOGA ASOSLANGAN TA'LIM (PBL) METODIKASI ORQALI TIBBIYOT TALABALARI KLINIK FIKRLASH VA AMALIY KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Xafizova Klaraxon Abdumannobovna

Namangan Davlat Universiteti, Tibbiyot fakulteti

Umumiy fanlar kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya

Muammoga asoslangan ta'lim (Problem-Based Learning – PBL) zamonaviy tibbiyot ta'limida talabalarning nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalarga aylantirish va klinik fikrlash qobiliyatini shakllantirishda samarali pedagogik metod sifatida tanilgan. Ushbu tezisda PBL metodikasining tibbiyot ta'limidagi o'rni, uning pedagogik imkoniyatlari va metodik yechimlari tahlil qilinadi. Ishda PBL jarayonida talabalar real klinik vaziyatlarni tahlil qilish, differensial tashxis qo'yish va davolash strategiyasini belgilash ko'nikmalarini qanday rivojlantirishi ko'rsatiladi. Shu bilan birga, PBLning samaradorligini oshirish uchun raqamli va elektron ta'lim vositalaridan foydalanish imkoniyatlari ham o'rganiladi.

Kalit so'zlar: muammoga asoslangan ta'lim, PBL, tibbiyot ta'limi, klinik fikrlash, amaliy ko'nikmalar, pedagogik metod, raqamli vositalar.

Kirish

Zamonaviy tibbiyot ta'limi yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashga qaratilgan bo'lib, bunda nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki talabalarning klinik fikrlash va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. An'anaviy ta'lim usullari ko'pincha nazariy bilimlarga urg'u beradi va talabalarni murakkab klinik vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilishga yetarlicha tayyorlamaydi. Shu sababli, PBL metodikasi zamonaviy tibbiyot ta'limida markaziy o'rin egallaydi.

PBL jarayoni talabalarning faol o'rganish, tahlil qilish va muammolarni hal etish qobiliyatini rivojlantiradi. Talabalar kichik guruhlarda ishlash orqali klinik

vaziyatlarni muhokama qiladi, tashxis qo'yadi, davolash strategiyasini belgilaydi va qarorlarini asoslaydi. Bu esa nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki ularni amaliy ko'nikmalarga aylantirishga yordam beradi.

PBL metodikasining asosiy pedagogik imkoniyatlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. **Klinik vaziyatlarni tahlil qilish:** Talabalar murakkab kasalliklar va simptomlar tizimini o'rganadi.
2. **Kritik fikrlashni rivojlantirish:** Tashxis qo'yish va davolash strategiyasini belgilash jarayonida talabalarning analitik qobiliyatlari shakllanadi.
3. **Hamkorlik va kommunikatsiya ko'nikmalari:** Guruh ishlari va muhokamalar orqali talabalar bir-biri bilan samarali muloqot qiladi.
4. **Mustaqil o'rganish:** Talabalar qo'shimcha adabiyotlar va elektron manbalar orqali bilimlarini kengaytiradi.

Asosiy qism

1. PBL metodikasining pedagogik imkoniyatlari

PBL – bu talabalarni faollikka jalb qiladigan va ularning klinik fikrlashini shakllantiradigan metodik yondashuvdir. PBL jarayonida talaba faqat ma'lumotni yodlash bilan cheklanmaydi, balki uni tahlil qiladi, sabab-natija aloqalarini aniqlaydi va muammoni hal qilish bo'yicha qarorlar qabul qiladi.

- **Faol o'qitish:** Talabalar real klinik vaziyatlarda bemor bilan ishlash kabi vazifalarni simulyatsion tarzda bajaradi.
- **Interaktiv o'quv muhit:** Guruh muhokamalari, onlayn forumlar va raqamli manbalar orqali talabalar bilim almashadi va bahslashadi.
- **Tahliliy ko'nikmalarni rivojlantirish:** Talabalar simptomlar va laboratoriya natijalarini tahlil qilib, differensial tashxis qo'yadi.

2. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishdagi metodik yechimlar

PBL metodikasi quyidagi metodik yechimlar orqali amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi:

1. **Simulyatsion mashg'ulotlar:** Virtual bemorlar va interaktiv laboratoriyalar orqali talabalar xavfsiz muhitda klinik ko'nikmalarni oshiradi.

2. **Klinik vaziyatlarni tahlil qilish:** Har bir PBL sessiyasi real yoki virtual bemor holatiga asoslanadi, talabalar tashxis va davolash rejalarini ishlab chiqadi.

3. **Raqamli va elektron resurslardan foydalanish:** Talabalar elektron darsliklar, klinik ma'lumotlar bazasi va testlar orqali bilim va ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

4. **Guruh ishlari va muhokamalar:** Talabalar bir-birining qarorlarini tahlil qilib, baholash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. PBL metodikasining samaradorligi

Tadqiqotlar ko'rsatadiki:

- PBL orqali o'qitilgan talabalar klinik vaziyatlarni tahlil qilish va tashxis qo'yish tezligini sezilarli darajada oshiradi.
- Talabalarning amaliy ko'nikmalari va klinik fikrlash qobiliyati an'anaviy darslarga qaraganda 25–35% samaraliroq rivojlanadi.
- PBL jarayoni talabalarning mustaqil o'rganish va masofaviy ishlash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

4. Amaliy tavsiyalar

- PBLni tibbiyot ta'limining barcha klinik fanlarida tizimli qo'llash.
- Simulyatsion mashg'ulotlar va raqamli resurslarni PBL jarayoniga integratsiyalash.
- Talabalarni guruh ishlari orqali faol o'qitish va muhokama ko'nikmalarini rivojlantirish.
- PBL jarayonining samaradorligini elektron baholash vositalari bilan monitoring qilish.

Xulosa

Muammoga asoslangan ta'lim (PBL) metodikasi tibbiyot talabalari klinik fikrlash va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali pedagogik yondashuv hisoblanadi. PBL talabalarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantirish, murakkab klinik vaziyatlarni tahlil qilish va mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, raqamli va elektron ta'lim vositalari PBL

jarayonini yanada samarali qilish va talabalarning individual o'rganish imkoniyatlarini kengaytirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Qarori PQ-4884. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida, 2020-yil.
2. Rustamov M. USE OF MODERN METHODS IN TEACHING "INFORMATION TECHNOLOGY" IN MEDICAL EDUCATION //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. A7. – C. 30-33.
3. Rustamov M. IMPROVING THE METHODOLOGY OF TEACHING THE SUBJECT "INFORMATION TECHNOLOGIES AND MODELING OF TECHNOLOGICAL PROCESSES" IN AN INNOVATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B7. – C. 58-61.
4. Rustamov M. Rustamov Murodil Makhammadzhanov TEACHING COMPUTER SCIENCE IN HIGHER EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS: The rapid development of information and communication technologies in our country is due to state support, which allows us to confidently enter the world information community //Архив исследований. – 2020. – C. 5-5.
5. Rustamov M. ENHANCE STUDENTS'KNOWLEDGE AND SKILLS WITH MULTIMEDIA TOOLS IN AN INNOVATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – C. 43-45.
6. RUSTAMOV M. TIBBIY TA'LIMDA INNOVATSION TA'LIM METODLARI VA TA'LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI (AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA JARAYONLARNI MATEMATIK MODELLASHTIRISH FANIGA TADBIQI MISOLIDA) //News of the NUUz. – 2024. – T. 1. – №. 1.5. 1. – C. 197-199.